

DE VOLKSKRANT
DINSDAG 2 MEI 2017

Tv-recensie

FRANK HEINEN

Vogelparadijs

De documentaire Vogelparadijs is een anderhalf uur durende expositie van het werk van tekenaar Peter Vos.

Alle goede documentaires over bijzondere figuren lijken op elkaar, alle geweldige documentaires over bijzondere figuren zijn geweldig op hun eigen wijze. In het geval van *Vogelparadijs* – Peter Vos, tekenaar (regie: David de Jongh) bestaat die eigen

wijze uit de stem. Dat is vreemd, want Peter Vos tekende liever dan hij sprak. En toch is het zo. Althans: voor mij.

De film is nauwelijks goed op gang als een harde stem op de kijker neerdaalt: 'Godverdomme! Klootzak! Lul!' Hij heeft iets knauwends, die stem, en iets vileins. Er zit ook een met moeite ingehouden plezier om je weet-niet-wat in. Een verkouden Joost Prinsen, zou ik zeggen, bij gebrek aan geschikt adjectief. Die stem is niet van Peter Vos, want die stem herinner ik me nog, uit andere documentaires, over vrienden als Simon Carmiggelt en Renate Rubinstein. Ik kan hem nog zo in mijn hoofd afspelen. In die stem zat iets zachts, alsof de spreker zich voortdurend verontschuldigde voor het feit dat hij überhaupt het woord genomen had.

Stemmen, vaak zonder gezicht, slagen erin om een erg goede documentaire op te tillen tot een geweldige

(Behalve in het VPRO Marathoninterview met Chris Kijne, waarvan in *Vogelparadijs* fragmentjes te horen zijn. Daar krijgt die zachte, gemoedelijke stem plots iets demonisch. Dat is de drank, die spreekt.)

Degene die scheldt, is Sander Vos, die voordoet hoe zijn vader een verkeerde lijn - die fataal was, want aan Tipp-Ex deed Peter Vos niet - verwerkte.

Sander, succesvol filmeditor - de Gouden Kalveren lopen te hoop in zijn vensterbank - en een van de redenen waarom *Vogelparadijs* zo'n prachtdocument is geworden.

Wie een documentaire over een kunstenaar als Peter Vos maakt, heeft aan beeld geen gebrek. Niet alleen kwam Vos vaak op televisie en had hij veel bekende vrienden die graag op camera hun bewondering voor hem delen, maar bovenal was Vos een enorm productieve tekenaar. Zeg maar: maniakaal. Veel van dat materiaal – het *Beestenalfabet*, de obscene tekeningetjes, de depressieseries, de vogelstudies, maar ook de krabbels op brieven en de zelf getekende postzegels op bijna iedere envelop die hij postte, passeert in *Vogelparadijs* de revue. De documentaire is daarmee een anderhalf uur durende expositie van Vos' werk. En aan de hand van dat werk wordt Vos' levensverhaal verteld: de pushende vader, die als een nimmer tevreden voetbal- of tennisouder tot ver na zijn dood als een dreigende wolk bleef hangen boven het leven van zijn talentvolle zoon. Sander, die haast met liefde werd overvoerd. Het ongemak met het eigen, overweldigende talent. Het zuipen. De verliefdheden. De geruïneerde huwelijken. De vogelfascinatie. En de angst, de eeuwige angst.

In *Vogelparadijs* is het leven een kladblok dat van kافت tot kافت kan worden volgekrabbeld.

Hoe mooi ook de beelden, de close-ups van de musen, de prachtige wijze waarop De Jongh Vos' oeuvre eer aandoet; voor mij zit het hem in de stemmen. Van de vader en van de zoon. Stemmen, vaak zonder gezicht, die erin slagen om een erg goede documentaire op te tillen tot een geweldige.